

**1. AL FINAL D'UN ANY LITÚRGIC EN COMPANYIA DE L'EVANGELISTA MATEO.
VISIÓ GENERAL DE ESTE DOMINGO**

A continuació de les controvèrsies amb els seus adversaris (29 i 30 diumenges) i a la requisitòria dirigida contra ells (diu. 31), Jesús ha deixat definitivament el Temple on ensenyava, no sens haver-ne anunciat la destrucció: No quedarà pedra sobre pedra, tot serà destruït.

Assegut a la muntanya de les Oliveres (24, 3), davant del Temple, Jesús pronuncia el seu cinquè gran discurs a l'Evangeli de Mateu, el DISCURS SOBRE LA FI DELS TEMPS.

- al seu interior hi ha les paràboles de les 10 joves convidades a noces (diumenge 32), i la paràbola dels talents (diumenge 33), dues paràboles de vigilància i de la responsabilitat.

Com en un gran fresc del Judici final s'acaba l'any litúrgic en companyia de l'evangelista Mateu. Ens trobam amb el darrer ensenyament de Jesús i com la recapitulació de tot el seu Evangeli. Sense recordar-se directament dels pagans que no hauran conegut el Crist, anuncia als cristians el que portarà el judici del Fill de l'home; quan ell vindrà en la seva glòria, ell que s'ha identificat amb tots aquests petits en la desgràcia que són els seus germans, els seus deixebles seran jutjats pels seus actes, la seva caritat en acció, i no sobre simples paraules o de vibrants declaracions sobre la fe.

2..... EN L'ESPERA D'AQUELL QUI VE:

Unes lectures que ens fan mirar Crist-Pastor que ha vingut, que ve i que vindrà a reunir tots els homes:

- *Ara* – havia promès el Senyor Déu al seu poble exiliat, per la veu del seu profeta, *jo mateix aniré a cercar les meves ovelles i vetllaré per elles.*

Com un pastor vetlla per les ovelles del seu ramat que estan dispersades...

I, jo, ramat meu, declara el Senyor Déu, recorda que venc a jutjar entre ovelles i ovelles, entres cabres i bocs (Ez. 34, 11...).

- El que anunciava el profeta Ezequiel als deportats d'Israel, s'ha acomplert en Jesús. Vingut a donar lliurement la seva vida per les seves ovelles disperses, vindrà en la seva glòria per reunir els homes de totes les nacions: ell separarà uns dels altres, com el pastor separa les ovelles de les cabres: posarà les ovelles a la seva dreta, i les cabres a la seva esquerra.

- Seran reconeguts com a seus els qui hauran sabut estimar els seus germans necessitats, **"aquests petits"** amb qui Jesús mateix s'identifica. A aquests, esglaiats, que li demanen: *Quan és que t'hem vist?, ell els respondrà: Cada vegada que ho heu fet a un d'aquests petits que són els meus germans, és a mi que m'ho heu fet (Mt 25, 31-46).*

- Que Crist, el nostre "Pastor", ens mení pel camí recte per l'honor del seu nom (Salm 22),

- Fins el dia en que tot serà acabat i retornarà el seu poder a Déu el pare. Aleshores, Déu serà tot en tots (2ª lectura)

Una dinàmica per aquest diumenge, festa de Crist, Rei de l'univers:

- Ell és Anyell i Pastor...

La litúrgia d'obertura ens convidarà a acollir-nos, membres d'un mateix poble, i a dirigir-nos junts, en nom de Crist, el seu Fill, el Rei-Pastor, vingut no per condemnar, sinó a salvar i alliberar, vers el seu Pare i el nostre Pare.

La litúrgia de la Paraula ens fa, en l'espera del Dia en que, a la llum de Crist retornant gloriós, serà revelada la veritat de les nostres vides, a traduir en gestos concrets, a les realitats individuals i col·lectives, la nostra professió de fe. Així, havent sabut reconèixer el "rostre" del Senyor "fins i tot en els més menyspreats dels nostres germans, podrem conèixer la sorpresa i la joia de compartir la seva reialesa.

Ell és el Rei, el Servent

La litúrgia de l'Eucaristia ens farà donar gràcies al Pare pel Rei – Pastor, que ell ens ha enviat, que ha donat la seva vida per reunir les ovelles disperses i que, ressuscitat, elevat a la glòria, tornarà a judicar els vius i els morts; ella invocarà sobre nosaltres l'Esperit que ens farà caminar rera d'ell pel camí del servei; ella ens oferirà, per la comunió en el seu Cos entregat i la seva Sang vessada per la multitud, de pouar en la font mateixa del seu Amor.

LA TAULA DE LA PARAULA

PRIMERA LECTURA Ez 34:11-12,15-17

APROFUNDIR AQUESTA PARAULA

Al cor de l'Exili a Babilònia que pateix el seu poble, Déu reprèn la paraula per boca del seu profeta, ell també deportat amb els seus compatriotes: per a condemnar els mals pastors, que han conduït el seu poble a aquesta situació (Ez 34, 1-10); per anunciar una iniciativa decisiva en favor d'Israel (v. 11-17): el text d'aquest diumenge.

- Els versets 1 al 10 porten un judici sever sobre el **COMPORTAMENT DELS MALS PASTORS**. "Pastor", és el títol tradicional del rei o del cap a Israel; el pastor no té altra raó de ser que servir el seu poble, d'existir, de ser per a ell. Així, els reis i caps d'Israel han estat pastors per a si mateixos: **Vosaltres, en canvi, us alimenteu de la seva llet, us vestiu amb la seva llana, mateu les ovelles més grasses, però no pastoreu el ramat.*

4 En comptes d'enrobar les ovelles febles, curar les malaltes, embenar les que s'han trencat la pota, recollir les dispersades i buscar les que s'han perdut, domineu les ovelles amb violència i amb brutalitat. 5 Sense pastor, les ovelles s'han dispersat i han estat devorades per animals feréstecs de tota mena. Sí, s'han dispersat! 6 Les meves ovelles han errat per totes les muntanyes i els turons elevats; el meu ramat s'ha escampat per tot el país, sense que ningú se n'ocupés, sense que ningú anés a buscar-lo

*. * Açò diu el Senyor. El resultat ha estat la dispersió del ramat, la deportació.*

- Els versets 11-17 que llegim en aquest diumenge, anuncien **UNA INICIATIVA DECISIVA DE DÉU** a favor del seu poble. Ja que els pastors d'Israel s'han mostrat indignes de la càrrega que els ha estat confiat, Déu, ara, ell *ser[à] el cap, anirà al davant del seu Ramat, "Jo mateix buscaré les*

*meves ovelles... Les comptaré com el pastor recompta el seu ramat un dia de núvols i fosc quan retroba les ovelles dispersades**. L'oracle profètic en multiplicar els mots concrets de la llengua hebrea, suggereix fins on Jahvèh es farà servidor del seu poble : ell cerca l'ovella

perduda, extraviada (vide Mt 18-12-14: la paràbola de l'ovella perduda); té cura de les més febles, d'aquelles que s'han trencat la cama, sense negligir, per tant, la grassa i la vigorosa.

El passatge acaba amb la perspectiva d'un judici, d'una tria entre una ovella i una altra, entre les moltons i cabrits, de la que en depèn el judici final a Mt 25.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector s'esforçarà en distingir:

L'INCÍS INICIAL: Això diu el Senyor Déu

EL MISSATGE MATEIX: la novetat (ara) iniciativa de Déu a favor del seu poble exiliat, iniciativa remarcada

- Per l'ús permanent de la primera persona del singular: *jo...buscaré... en faré el recompte... les recolliré... Jo mateix les faré pasturar.....*
- I per l'acumulació dels verbs actius:

*«Jo mateix buscaré les meves ovelles
i en faré el recompte.*

*Les comptaré com el pastor recompta el seu ramat el dia que es troba amb les ovelles dispersades,
i les recolliré de tots els llocs on s'havien dispersat el dia de núvols i boira.*

*Jo mateix faré pasturar les meves ovelles,
i jo mateix les duré a reposar, diu l'oracle del Senyor Déu. Buscaré l'ovella perduda,
faré tornar la que s'havia allunyat,
embenaré la que s'havia fet mal,
faré posar bona la malalta, mantindré les grasses i robustes,
les pasturaré totes amb justícia.»*

la **CONCLUSIÓ**, on Déu s'adreça directament al seu poble, en segona persona: *I a vosaltres, el ramat, el Senyor Déu us diu això: «Judicaré entre l'un i altre, moltons i cabrits».*

SALM 22

El Salm 22 que el leccionari porta per avui, canta el Pastor diví *que ens mena i ens condueix pel camins segurs* , i l'Hoste que ens convida a la seva taula. En aquesta fetsa de Crist, rei de l'univers, aquest salm ens convida a celebrar en Jesús, el Rei-Pastor anunciat pels profetes.

SEGONA LECTURA 1^aC 15, 20-26. 28

APROFUNDIR AQUEST TEXT

En aquest capítol 15 de la seva primera Carta als Corintis, Pau reacciona a les preguntes dels seus corresponsals sobre la resurrecció dels morts.

Ell, en primer lloc (vers. 12-19) ha refutat per l'absurd la tesi dels qui pretenen que no hi ha resurrecció dels morts. *Si prediquem que Crist ha ressuscitat d'entre els morts, com és que*

alguns de vosaltres neguen la resurrecció dels morts? 13 Si no hi ha resurrecció dels morts, tampoc Crist no ha ressuscitat. 14 I si Crist no ha ressuscitat, la nostra predicació és buida, i buida és també la vostra fe. 15 Fins i tot donem un fals testimoni de Déu mateix, ja que testimoniem en contra d'ell quan diem que ell ha ressuscitat el Crist: si és cert que els morts no ressusciten, Déu no l'ha pogut pas ressuscitar. 16 Perquè si els morts no ressusciten, tampoc Crist no ha ressuscitat. 17 I si Crist no ha ressuscitat, la vostra fe és il·lusòria, encara viviu en els vostres pecats. 18 En conseqüència, els qui han mort en Crist, també estarien perduts sense remei. 19 Si l'esperança que tenim posada en Crist no va més enllà d'aquesta vida, som els qui fem més llàstima de tots els homes.

Però no! Continua el text que s'ha escollit per aquest diumenge darrer de l'any litúrgic del cicle A, *Crist ha ressuscitat d'entre els morts...* I aquest fet fonamenta la fe cristiana en la resurrecció dels fidels.

Perquè el Crist, continua Pau, no ha ressuscitat per a ell sol, sinó *el primer d'entre tots els qui han mort*: La seva resurrecció significa, per anticipació, la dels seus germans. *Ja que la mort vingué per un home, també per un home vindrà la resurrecció dels morts: tots són d'Adam, i per això tots moren, però tots viuran gràcies al Crist. El Crist, comenta P. de Surgy, ha ressuscitat com a creador d'una humanitat renovellada: ell n'és el primer, la causa, el principi, aquell que en fa la unitat; entre la seva resurrecció i la dels seus, hi ha un lligam vital i vivent (Les Epístoles de Paul, Tom I, p. 124).*

Després, girant-se vers els darrers temps i fent ús del llenguatge apocalíptic, l'Apòstol revela, al final de la història, el triomf de la Vida sobre *el darrer enemic destituït serà la Mort*. Jesús posarà tot a les mans de son Pare i *així Déu serà tot en tots*. *Aquesta fórmula, bé dins de l'estil de Pau – conclou el nostre autor- expressa el terme, el desenllaç i la realització plena del disseny de Déu, on tots seran penetrats de la presència i de l'amor diví i on Déu serà la vida i el tot de la vida de tots, en continuació a la missió de Crist i a l'acció de l'Esperit (id. P125).*

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El pensament de Pau es desplega en tres onades successives:

L'AFIRMACIÓ solemne DEL FONAMENT DE LA FE I DE L'ESPERANÇA CRISTIANES:

*Crist ha ressuscitat d'entre els morts,
el primer d'entre tots els qui han mort.*

Les DUES ANTÍTESIS al voltant de les que s'estructura aquest passatge:

*Ja que la mort vingué per un home,
també per un home vindrà la resurrecció dels morts:
tots són d'Adam, i per això tots moren,
però tots viuran gràcies al Crist. Cadascun al moment que li correspon: (Crist el primer,
després, a l'hora que ell vindrà, els qui són de Crist; a la fi, quan ell destituirà tota mena de
sobirania, d'autoritat o de poder,)*

L'ACABAMENT, al terme de la història

com a coronament de tot, posarà el Regne en mans de Déu, el Pare. Perquè ell ha de regnar fins que Déu haurà sotmès tots els enemics sota els seus peus. El darrer enemic destituït serà la Mort. I quan tot li haurà estat sotmès, el Fill mateix se sotmetrà a Déu que li ho haurà sotmès tot. Així Déu serà tot en tots.

COMENTARI A L'EVANGELI Mt 25, 31-46

Una paràbola final que deixa entreveure el terme...

Els deixebles l'han interrogat angoixats, quan Jesús ha anunciat la destrucció del Temple de Jerusalem: Açò, quan succeirà?

Aquesta pregunta no ha aconseguit la resposta esperada, però, contràriament, en el seu discurs sobre la fi dels temps, Jesús, per mitjà del rodeig de cinc paràboles, els ha ensenyat com preparar-se per aquest Esdeveniment: vetllant activament, fent fructificar els talents confiats.

Conclusió d'aquest darrer discurs de Jesús, cristal·lització de totes les seves paraules i els seus actes, recapitulació de tot el seu Evangeli, la gran escena apocalíptica, pròpia de Mateu, fa ressò de la conclusió del Sermó de la muntanya: *No basta dir: Senyor, Senyor! Per entrar en el Regne dels cels; sinó fer la voluntat del meu Pare que està en els cels (7, 21)*. Comporta una introducció (25, 31-33), el diàleg amb els "beneïts" (34-49), el diàleg amb els "maleïts" (vv. 41-45), del judici (v. 46).

En la introducció, l'evocació de la gegantina reunió de la humanitat sencera, al voltant d'Aquell que *s'asseurà en el seu trono de glòria*.

- Aquí és presentat aquí com *el Fill de l'home*, aquest personatge misteriós dels apocalipsis jueus (així Daniel 7) venint a realitzar el judici *de totes les nacions*, una prerrogativa que pertany a Déu.
- Però també com *el Pastor* anunciat per Ezequiel (la primera lectura d'avui), venint a fer una tria: *Llavors els separarà entre ells com un pastor separa les ovelles i les cabres, i posarà les ovelles a la dreta, i les cabres a l'esquerra*.

A Palestina ovelles i cabres pasturaven juntes: però al fosquet, el pastors els separava per posar les cabres en un lloc més arcerat explica Cl Tassin, que frissa a afegir maliciosament: La dreta i l'esquerra no tenen cap connotació política en l'Antiguitat: simplement indiquen, de manera un poc supersticiosa, la bona i la mala sort. (id. P. 264).

Jesús és encara presentat com *el Rei* que fa justícia, parla del seu Pare, i a qui es diu: *Senyor*, el títol atribuït, per la litúrgia i la predicació primitives, al Crist gloriós que ha de retornar a la fi dels temps.

... i revela el pes del que es juga en el dia a dia:

El diàleg amb els beneïts ens fa sentir, escoltar, el judici assortit de les seves esperes, al mateix temps que les reaccions dels interessats.

- Hi ha en primer lloc el judici: *Veniu beneïts del meu Pare: preneu possessió del Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món*, els seus *attendus*, sota forma d'una llarga enumeració d'actes de caritat, que es creu haver realitzat en favor del Rei:

Vosaltres quan jo tenia fam, em donàreu menjar, quan tenia set em donàreu beure, quan era foraster em vau acollir, quan em veiéreu despullat, em vau vestir, quan estava malalt em vau visitar, quan era a la presó, vinguéreu a veure'm.

- *La pietat jueva – observa Cl. Tassin- coneixia llistes anàlogues, més o menys llargues (Cf. Tobies 1, 16-20), que ignoren cependant la visita als captius: aquest acte de caritat s'imposa sens dubte quan la persecució llença a la presó els seus S'ha de notar que els jueus pietosos consideraven aquets actes de caritat com una imitació meritòria de la conducta de Déu: s'ha d'alimentar l'afamat perquè Déu s'hi empli, prenent fet i causa pels desgraciats; no solidaritzar-se amb aquests darrers, es desentendre's d'aquets. Aquesta idea s'arrela profundament en la Bíblia (Cf Isaïes 58, 6-7) i condueix a aquest bell comentari jueu: Si vosaltres heu alimentat els pobres, diu el Senyor, jo vos ho comptaré com si m'ho haguéssiu fet a mi (o.c..p.265).*
- *Sorpresa dels justs: Senyor, ¿quan us vam veure afamat....? Llavors descobreixen meravellats, el que es jugava en lo quotidià de la seva història d'homes i dones: el Rei identificant-se amb els homes en situació de desgràcia, és a ell mateix a qui han servit: Us ho dic amb tota veritat: Tot allò que fèieu a cadascun d'aquests germans meus, per petit que fos, m'ho fèieu a mi.*
- *El diàleg amb "els maleïts" reproduïx el mateix esquema: judici i els seus attendus, reacció de sorpresa dels interessats: Senyor, ¿quan us vam veure afamat o que passàveu set, foraster, despullat, malalt o a la presó, i no vam fer res per vós? Llavors compendran, però massa tard!, que abandonant els seus germans en les seves necessitats, és al Rei mateix a qui han abandonat: Tot allò que deixàveu de fer a cadascun d'aquests, per petit que fos, m'ho negàveu a mi.*
- *L'execució de la sentència, immediata, és descrita sobriament: I aniran als suplicis eterns, mentre que els justos entraran a la vida eterna.»*

La novetat de l'ensenyament de Jesús, conclou J. Potin, apareix clarament. És remarcada per l'esglai dels qui descobreixen més enllà de les aparences, per la seva bondat o la seva desgràcia, la veritat de l'home, la seva dignitat de germans de Jesús, no la del Fill de l'home en la glòria, sinó sobre tot en aquell que esdevindrà autènticament germà del pobre per sofriment i la humiliació a la creu. Impossibile a l'home mentre s'amagava rere les pràctiques de la Llei i de la Religió. Només compta el manament nou de l'amor a l'home.

Jesús posa així de relleu el que li sembla l'essència de la Llei i dels Profetes, l'amor al pobre elevat a la dignitat de ser preferit de Déu i del seu Fill. Tots els altres manaments deuen ser a partir d'ara valorats a cette aune. La religió jueva surt transformada d'aquesta nova llum aportada per Jesús. Però Jesús compromet la seva autoritat i el seu futur en aquest ensenyament: la voluntat de Déu és conduir tota la humanitat i no solament el poble jueu, en aquest camí. El Fill de l'home vol reunir els homes de tots els temps i de tots els països entorn a aquest manament únic. Tots seran jutjats pel seu amor al pobre. (Jésus, l'histoire vraie, p. 403-404).

Aquesta solidaritat amb tot home en la desgràcia, del que avcaba d'il·lustrar, en conclusió del seu darrer discurs, el camp il·limitat, i l'arrelament teològic, Jesús la viurà ell mateix, fins a l'extrem. El capítol 26, que segueix, obre el relat de la Passió.